

בס"ד. שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשט"ו.

בלתי מוגה

א. ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ בשם כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק: "ווי מ'שטעלט זיך אַוועק שבת בראשית אַזוי גייט אַוועק אויף דעם גאַנצן יאַר" (כפי שנעמדים בשבת בראשית כך הולך ונמשך על כל השנה).

ולהעיר, שפתגם זה נאמר בנוגע לענינים רוחניים, אבל, מובן שכן הוא גם — ובמכ"ש וק"ו — בנוגע לענינים גשמיים, כי:

ידוע ומבואר בחסידות² שגשמיות נשתלשל מרוחניות. ובפרט ע"פ הידוע בענין ההשתלשלות שהדבר שנשתלשל הוא אותו הדבר ממש כמו שהוא במקורו, אלא שתחילה הוא רוחני יותר, ואח"כ יורד ונתגשם כו'. ועוד זאת — שהשתלשלות הגשמיות מן הרוחניות הוא כהשתלשלות העלול מן העילה, וע"פ הכלל בענין עילה ועלול, שלא כל העילה באה בהעלול, אבל העלול, כל מציאותו באה ממציאות העילה (וע"ד שיש בכלל מאתיים מנה³, אבל אין בכלל מנה מאתיים), נמצא, שכל מציאות הגשמיות (העלול) אינו אלא מה שנשתלשל מהרוחניות (העילה).

וא"כ, אם בענינים רוחניים, ה"עילה", נוגע שבת בראשית לכל השנה כולה — בענינים גשמיים, ה"עלול", שכל מציאותו היא מה שנשתלשל מהרוחניות, על אחת כמה וכמה שכן הוא, שכפי שנעמדים בשבת בראשית כך הולך ונמשך בכל שבתות השנה, ובמילא גם בימי החול דכל השנה שמתברכים משבתות השנה (שהרי מיום השבת מתברכין כולהו יומין⁴).

ב. והנה, עיקר הכוונה בכל דבר הוא ענין העשי' והפועל, היינו, שתהי' התעוררות בענין של מעשה בפועל ממש.

(2) ראה תניא רפ"ג. לקו"ש ח"ז ע' 154 ואילך. וש"נ.

(3) ב"ק עד, א. ועוד.

(4) זח"ב סג, ב. פח, א.

(1) ראה גם מכתב כ"ז תשרי שנה זו (אג"ק ח"י ס"ע כ). שיחת יום שמח"ת ס"ב, וש"פ בראשית (התוועדות א) ס"ז — דאשתקד (ת"מ ח"י ע' 100, ס"ע 107), ובהנסמן שם.

— ולהעיר, שמצד מעלת ההתעוררות בענין של פועל ממש, היתה הפני' אל כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵ בשאלה וטענה ע"ד ענין המופתים, שאף שענין זה שייך בעיקר לדרך החסידות של אדמו"רי פולין, הרי זה ענין הכרחי, כיון שאין לך דבר שפועל התעוררות בעבודה בפועל כמו ענין ה"מופתים" שעל ידם רואים גילוי אלקות במוחש. ואכן, כ"ק מו"ח אדמו"ר לא שלל טענה זו, ואדרבה כו', וכפי שכותב במכתבו⁶, שכך הי' הסדר החל מהנשיא הראשון של חסידות חב"ד, אדמו"ר הזקן — שכשהי' צורך, הראה גם "מופת", באמרו: "וזה יהי' לו לאות ולאחרים למופת". —

ובנוגע לעניננו:

בעמדנו בשבת בראשית שפועל על כל השנה כולה, צ"ל התעוררות בענין של מעשה בפועל ממש — שתהי' לכל אחד קביעות ללמוד (גם) חסידות בכל יום.

וע"י לימוד החסידות — יומשכו כל ההמשכות בפועל ממש, הן ברוחניות והן בגשמיות.

וקבלת קביעות זו תהי' מתוך שמחה — שמחה בפועל ממש, עי"ז שינגנו עתה ניגון שמח — ששמחה פורצת גדר⁷, פריצת כל הגדרים, כולל גם בנוגע להמשכת כל ההמשכות ברוחניות ובגשמיות. [ניגנו ניגון שמח].

* * *

ג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה בראשית ברא אלקים גו'.

* * *

ד. השיחה בהמשך להמדובר בשמחת תורה בפירוש הכתוב⁸ "על כל דבר פשע גו' עד האלקים יבוא דבר שניהם גו'", בעבודת האדם — הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 155 ואילך⁹.

* * *

5) אולי הכוונה למכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א אל חותנו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ (במענה על מכתבו ע"ד "חב"ד ופולין והתיחסותם להבעש"ט והרב המגיד" הנדפס באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שסא ואילך) ע"ד מעלת המופתים — הנדפס

6) ראה גם אג"ק הנ"ל ע' שכו.

7) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

8) משפטים כב, ח.

9) בשילוב עם שיחות ליל ויום שמח"ת.

ה. בהמשך להמוזכר לעיל (ס"ב) ע"ד הפני' אל כ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד ענין המופתים — הנה בכלל, כאשר כותבים מכתב לרבי, לא כותבים סתם לשם ביאור ענין, או ענין שנוגע לפלוני כו', אלא כותבים רק ענין שנוגע לעצמו. ובמילא, גם הכתיבה לרבי ע"ד ענין המופתים היתה בתור דרישה ותביעה ("וואָס מ'האַט געמאַנט") להיות גילוי אלקות במוחש, כדי שעי"ז תהי' ההתעוררות לעבודה בפועל באופן היותר נעלה.

ולכן, אף שבכלל לא אוחזים בחב"ד מענין המופתים, ועד שישנו פתגם אצל חסידים ש"מופתים" הראה הקב"ה בשביל פרעה, אבל בני ישראל לא הוצרכו למופתים¹⁰ — מ"מ, כאשר יש צורך, מראים גם מופתים (כנ"ל ממכתבו של כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות הסיפור עם אדמו"ר הזקן).

ו. כלפי מה הדברים אמורים?

ישנו יהודי עסקן ציבורי, שכ"ק מו"ח אדמו"ר קירבו (אע"פ שלא כל פעם הי' מציית לדברי הרבי...), ופעל על ידו כמה ענינים.

אמנם, עכשיו, לאחר ההסתלקות, נראים פני הדברים באופן אחר מכמו שהיו נראים בהיות כ"ק מו"ח אדמו"ר בעלמא דיין. ובמילא, אירע מאורע עם סכום כסף — כסף שצריך למסרו עבור עניניו של הרבי, אך רצונו של יהודי הנ"ל שהכסף יועבר למטרה אחרת.

ובנוגע לפועל: שהכסף יועבר לשם ("אֵהיין") — הרבי לא מניח; ואילו עבור עניניו של הרבי ("אֵהער") — אינו מוכן ליתן, וכך הולך הכסף ומתקרב.

בענין זה הראה הרבי כמה ענינים של מופתים — שכן, העובדה שהכסף לא מגיע למטרה האחרת ("אֵהיין") אינה בדרך הטבע, ואין זה אלא מפני שהכסף שייך לכאן ("אֵהער"), לעניניו של הרבי. ואעפ"כ, הוא עדיין בשלו ("ער האַלט זיך נאָך פאַ זיינס")...

אמנם, הנהגתו של הרבי היא בחסד וברחמים¹¹, ולכן נשאר עדיין חלק מהכסף, והרבי עומד וממתין שיעשה תשובה.

— הנני מספר זאת בידעי טבע העולם ש"סיפור" הולך ומתפרסם (ואילו ענין של תורה — לאו דוקא...), וכך יגיעו הדברים גם ליהודי הנ"ל שאליו שייכים הדברים.

10) ראה גם ת"מ ח"א ע' 70. וש"נ. באג"ק ח"ג ע' שנג. וראה ת"מ — רשימת

11) ראה שיחת שמח"ת תרצ"ג (נעתקה) היומן ס"ע רמב (נעתק ב"היום יום" כ חשון).

ז. ועובדה נוספת — באברך שמנהל מוסדות של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שנולדו לו כמה בנות, והי' חפץ שיולד לו בן זכר, וכשבא לבקש ברכה עבור זה, השיבו לו, שיקבל על עצמו לקרוא שם בנו על שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואז יולד לו בן זכר.

— ענין זה הי' למעלה מהטבע, שהרי במשך כל השנים לא נולד לו בן זכר, ולא הועילו שום תחבולות. אלא שרצה כ"ק מו"ח אדמו"ר שתהי' בעולם עוד נשמה שיהי' בה ניצוץ שלו (ע"י שיקראוהו על שמו), ולכן נולד לו בן זכר.

ואעפ"כ, מבלי הבט על כך שהראו לו מופתים גלויים, הנהגתו בניהול המוסדות של הרבי היא שלא כפי הכוונה.

ויהי רצון שיעשה תשובה על אותם ענינים שצריך לעשות עליהם תשובה,

— היצה"ר, שהוא "אומן במלאכתו"¹², אינו אומר ליהודי שלא יעשה בתשובה, כי אם, שיעשה תשובה על ענין אחר. והחסרון בזה הוא בשתיים: (א) שאינו עושה תשובה על הענין שעליו צריך באמת לעשות תשובה. (ב) הוא מצטער על ענין כזה שאליבא דאמת לא הי' צריך לצער אותו —

ואז יומשכו כל הענינים בגשמיות וברוחניות.

[ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: כיון ששבת בראשית הוא המשך לשמחת, אפשר לדבר בענינים הנ"ל אף שאינם רצויים — על יסוד פתגם כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע¹³: "שמחת תורה שאדט ניט"... ובודאי יהי' זה בחסד וברחמים.]

ח. ועובדה נוספת — באברך שדברתי עמו אודות ענין הזקן, שלאחרי הנישואין יגדל את זקנו,

— לאברך זה יש שייכות ל"תומכי תמימים" ולתורת החסידות, קורה לפעמים שהוא מאריך בתפלת שבת עד השעה השלישית, ועושה קידוש כמנהג רוסלאַנד וכו'; חבל איפוא שיחסר אצלו הענין של גידול הזקן —

ולא הי' מוכן להבטיח שיעשה כן.

12) ראה שבת קה, ב. וראה גם שיחת יום
שמחת תורה סי"א (לעיל ע' 71). וש"נ.
13) ראה שיחה הנ"ל ס"ח (לעיל ע' 69).
וש"נ.

והנה, לאחרונה אירעו כמה ענינים שבגללם נעשה אצלו קושי בענין הפרנסה, ומ"מ הי' סבור שזהו ענין טבעי. ואז אירע עוד מאורע — שהי' עסק מסויים שבו הצליחו כולם, חוץ ממנו!

ובכן, כאשר מראים מופתים גלויים — צריך הדבר להביא לידי התעוררות בנוגע לפועל, כנ"ל.

וכאמור, "שמחת תורה שאדט ניט", ובודאי יהי' זה בחסד וברחמים.

ט. [וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:] על יסוד הפתגם האמור לעיל ששבת בראשית נוגע וממשיך על כל השנה כולה — יה"ר שכל אלה שזקוקים לברכה עבור בנים, יפקדו בשנה זו בזרעא חייא וקיימא, ויקראו שם על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר, או בשמו של הצמח צדק¹⁴.

וכמו כן כל אלה הזקוקים לברכה עבור פרנסה — שתהי' להם פרנסה בהרחבה, ויומשך לכל אחד ואחת כל המצטרך להם בגשמיות וברוחניות¹⁵.

(14) ראה גם תו"מ חי"א ס"ע 185. וש"נ. (15) ראה גם תו"מ שם ריש ע' 71.